

PM Rotel I (Dnr KS 2021/1229)

Anmälan om svar på remiss av Regional oljeskyddsplan för Stockholms län

Remiss från Länsstyrelsen Stockholm

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Anmälan om svar på remissen godkänns.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Länsstyrelsen Stockholm har påbörjat ett arbete med att ta fram en regional oljeskyddsplan som klargör länsstyrelsens och länets övriga aktörers ansvar och uppgifter vid ett oljeutsläpp i Stockholms läns kustområde och i Mälaren. Planen beskriver den samverkan och samordning som ska ske utifrån länsstyrelsens regionala samordningsansvar där Samverkan Stockholmsregionen (SSR) utgör central funktion för inriktning och samordning.

Länsstyrelsen har remitterat Stockholms läns regionala oljeskyddsplan, bilaga till Länsstyrelsen Stockholms krisledningsplan, till bland annat Stockholms stad för yttrande. På grund av kort remisstid har staden svarat med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och Stockholms Hamn AB. Stockholm Vatten och Avfall AB och Stockholms Hamn AB har inte inkommit med svar. Miljöförvaltningen har svarat med kontorsyttrande på grund av kort remisstid.

Mina synpunkter

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan om svar på remissen godkänns.

Stockholm den 24 november 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Regional oljeskyddsplan för Stockholm

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Ett oljeutsläpp kan involvera aktörer på såväl lokal, regional, nationell och internationell nivå. I den regionala oljeskyddsplanen beskriver länsstyrelsen vad olika aktörer behöver tänka på vad det gäller skyddsåtgärder, resurser, ansvar och uppgifter. Planen ska vara ett stöd för länsstyrelsen, kommuner och andra offentliga, privata och frivilliga aktörer som deltar i hanteringen av ett oljeutsläpp till sjöss. Målet är att aktörerna i länet ska samarbeta och samverka på ett effektivt sätt vid ett oljeutsläpp och att hanteringen ska leda till att skador på miljön minimeras. Planen är också avsedd som ett stöd i de berörda aktörernas förberedande arbete.

Enligt planen är länsstyrelsens roll i hanteringen av ett oljeutsläpp att arbeta för samordning och inriktning mellan berörda aktörer enligt deras geografiska områdesansvar. I planen tydliggörs att samordning och inriktning framförallt sker genom Samverkan Stockholmsregionen (SSR).

Länsstyrelsen har remitterat Stockholms läns regionala oljeskyddsplan, bilaga till Länsstyrelsen Stockholms krisledningsplan, till bland annat Stockholms stad för besvarande. På grund av kort remisstid har staden svarat med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och Stockholms Hamn AB. Stockholm Vatten och Avfall AB och Stockholms Hamn AB har inte inkommit med svar. Miljöförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande på grund av kort remisstid.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 oktober 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positivt till att det tas fram en regional plan för oljeskadeskydd och kan konstatera att planen klargör Länsstyrelsens och övriga aktörers ansvar och uppgifter vid ett oljeutsläpp i Stockholms läns kustområde och Mälaren. För att ta ett helhetsgrepp om oljeskadeskyddsfrågor hade stadsledningskontoret gärna sett att planen också omfattar oljeutsläpp i markområden då även sådana kan få en regional påverkan. Stadsledningskontoret vill i sammanhanget lyfta att en operativ plan för oljeskadeskyddsfrågor även är under framtagande för det geografiska område där Storstockholms brandförsvarsförbund verkar, inklusive Stockholms stad.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till att planen lyfter att Samverkan Stockholmsregionen (SSR) används för inriktning och samordning. Som ett komplement till den mer övergripande regionala planen föreslår stadsledningskontoret att det inom SSR tas fram en gemensam regional inriktning som ett mer handfast verktyg för hantering och samverkan. En förberedd, gemensam regional inriktning inom händelsetypen oljeutsläpp/oljeskydd/oljeskada skulle enligt stadsledningskontoret utgöra en viktig ram där mål för samhällets samlade agerande vid ett utsläpp i länet klargörs för att förhindra allvarliga konsekvenser och där gränssnitt för roller och ansvar samt prioriteringar kan klargöras.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 oktober 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen anser att oljeskyddsplanen i huvudsak har ett bra upplägg. För att planen ska vara lättillgänglig och användbar för olika aktörer också i ett mer akut, skarpt läge anser förvaltningen dock att det hade varit positivt om den kunde förses med en översiktlig, schematisk sammanfattning eller process-/flödesschema över arbetsgång och ansvarsfördelning i händelse av ett oljeutsläpp.

I oljeskyddsplanen beskrivs att vid ett oljeutsläpp till havs på statligt vatten, samt i landets tre största insjöar, så ligger ansvaret för miljöräddning på Kustbevakningen. Vid utsläpp i övrigt vatten, till exempel hamnar och mindre insjöar, har den kommunala räddningstjänsten ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) under den akuta räddningstjänstfasen. Räddningsledaren avgör när räddningsinsatsen enligt LSO kan avslutas. I Stockholms stad svarar kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret, med tio samverkande kommuner, för den kommunala räddningstjänsten.

När olja har nått land, och efter den akuta räddningstjänstfasen, så beskriver oljeskyddsplanen att ansvaret för att leda och samordna saneringsarbetet ligger på kommunen inom ramen för kommunens geografiska områdesansvar. På sidan 31 anges att detta är praxis även i de fall då det finns en känd förorenare som är ansvarig för att vidta åtgärder enligt reglerna i 10 kap. miljöbalken. Olje-skyddsplanen ska enligt länsstyrelsens beskrivning fungera som ett stöd för olika aktörer, bland annat kommunerna. För att ge det stödet anser miljöförvaltningen att det hade varit bra om planen gav mer detaljerad vägledning kring hur kommunen bör agera för att uppfylla lednings- och samordningsansvaret vid sanering, inklusive vägledning kring vilken eller vilka delar i kommunorganisationen som bör medverka i arbetet. Dessutom hade det enligt miljöförvaltningens mening varit bra om det i planen gavs en tydligare förklaring av grunderna till och de juridiska förutsättningarna för det kommunala ansvaret vid sanering av olja som nått land.

Utöver dessa synpunkter har miljöförvaltningen ett par mindre synpunkter på innehållet:

- På sidan 7 i planen anges att ”de kommunala vattenverken försörjer en tredjedel av Sveriges befolkning med dricksvatten”. Det bör förtydligas att den uppgiften avser de kommunala vattenverk som tar sitt råvatten från Mälaren.
- På sidan 12 anges att Naturvårdsverket är den myndighet som har vägledningsansvar avseende vattenskyddsområden. Det ansvaret ligger dock numera hos Havs- och vattenmyndigheten (3 kap. 5 § miljötillsynsförordningen).